

СТ А Н О В И Щ Е

Относно: установени наднормени нива от пестициди в грейпфрут с произход Южна Африка

1. Правно основание:

- Регламент (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 23 февруари 2005 година, относно максимално допустимите граници на остатъчни вещества от пестициди във и върху храни или фуражи от растителен или животински произход и за изменение на Директива 91/414/ЕИО на Съвета
- Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 година, относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета

2. Цел:

Оценка на риска за консуматора от наличие на остатъци от пестицида хлорпрофам (chlorpropham) в грейпфрут от Южна Африка

3. Идентификация на риска:

Във връзка с взета за целите на официалния контрол [REDACTED] проба от грейпфрут с произход Южна Африка, за лабораторни анализи за съдържание на остатъци от пестициди, анализирана в лаборатория „Приморис“ – България, са получени незадоволителни резултати за пестицида хлорпрофам.

[REDACTED]

Според Изпитвателен протокол № 18/007037/17.10.2018 г., издаден от лаборатория „Приморис“ – България, наднорменото съдържание на пестицида хлорпрофам в партидата грейпфрут е: 0.025 мг/кг, което е превишаване на максимално допустимата норма, определена на 0.01 мг/кг.

Във връзка с наличните данни е изпратено искане за становище от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ), относно установеното завишено съдържание на пестицида хлорпрофам над допустимите норми в грейпфрут.

4. Характеристика на опасността:

Активното вещество хлорпрофам е карбаматен хербицид и растежен регулатор, който оказва потискащо действие върху деленето на клетките. Използва се при редица култури. Разрешен е за употреба в Европейския съюз, съгласно Регламент (ЕО) 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита. В България е разрешен за употреба при картофи – срещу прорастване на клубени по време на съхранение на продукцията.

Хлорпрофам е силно разтворим във вода, поради което има известен потенциал за замърсяване на подпочвените води. Адсорбира се от органичните вещества в почвата, което затруднява проникването му през богати на органична материя почви.

Хлорпрофам се счита за умерено токсичен при поглъщане. Може да предизвика дразнене на очите или кожата. При хронично излагане на лабораторни животни на хлорпрофам е наблюдавано забавяне на растежа, повишено тегло на черния дроб, бъбреците и далака, нарушаване функциите на далака и смърт. Експозицията при хора може да се осъществи главно посредством приемането на замърсена храна, но също и при вдишване или дермална абсорбция при контакт със субстанцията. Дълговременната експозиция от хлорпрофам може да има увреждащо действие върху репродуктивните функции на човешкия организъм тъй като преминава през плацентата; а също може да прояви и канцерогенен ефект.

5. Оценка на състоянието в България:

В Р България няма разрешени продукти за растителна защита на база активното вещество хлорпрофам.

6. Оценка на експозицията:

Центърът за оценка на риска по хранителната верига извърши оценка на експозицията за консуматорите от наличието на пестицида хлорпрофам, посредством прилагането на PRIMo модела на Европейския орган по безопасност на храните.

Дългосрочната експозиция е определена на базата на изчисления теоретичен максимален дневен прием (TMDI): установено е, че TMDI възлиза на 0.0% от допустимата дневна доза (ADI), което означава, че не е налице хроничен риск за консуматорите.

Определянето на острата експозиция се извършва на база изчисленият IESTI 1 (международно оценен краткосрочен прием), като % от острата референтна доза (ARfD): установено е, че за деца IESTI е 0.4% от острата референтна доза и 0.1% за възрастни, което показва, че не е идентифициран остър риск, поради липса на превишаване на ARfD.

7. Заключение:

На база извършената калкулация посредством PRIMo модела, становището на ЦОРХВ е, че не съществува риск за здравето на консуматорите от наличието на хлорпрофам в партидата грейпфрут.

Изготвил:

Екип от ЦОРХВ